ALIUPSEERILIITTO RY

Puolustusvaliokunta 2.10.2026

HALLITUKSEN ESITYS VALTION TALOUSARVIOKSI 2027

Aliupseeriliitto on tutustunut hallituksen esitykseen valtion talousarvioksi 2027. Aliupseeriliitto keskittyy lausunnossaan Puolustusministeriön hallinnonalan rahoituskehykseen ja toiminnan ohjaukseen. Tarkastelun keskiössä on henkilöstön määrän lisääminen ja siihen kohdistuvat resurssit.

Aliupseeriliitto on toimintaympäristökuvauksen osalta samaa mieltä hallituksen esityksen kanssa. Turvallisuusympäristön muutos, Nato-jäsenyys, aktiivinen tuki Ukrainalle ja yleinen geopoliittinen muutos haastavat Puolustusministeriön hallinnonalaa niin tehtävien, resurssien kuin lainsäädännön muutostarpeiden osalta. Nato- jäsenyydestä ja yhteisen puolustuksen velvoitteista huolimatta tulee Suomen kehittää omaa puolustusta pitkäjänteisesti ja ennakoivasti. Vahva kansallinen puolustuskyky on myös kirjattu nykyiseen hallitusohjelmaan. Tähän kokonaisuuteen tulee henkilöstön kehittämisen liittyä keskeisesti niin määrän kuin osaamisen kehittämisen kautta.

Sotilaallisen kriisinhallinnan tehtävät ovat vähentyneet viime vuosina merkittävästi ja painopiste on siirtynyt lähemmäs Eurooppaa. Aliupseeriliitto pitää tärkeänä, että tulevaisuudessa Suomi osallistuu aktiivisesti rauhanturvaamisen ja kriisinhallinnan operaatioihin. Osallistuminen mahdollistaa tehokkaasti henkilöstön ja reserviläisten osaamisen kehittämisen kansainvälisessä toimintaympäristössä.

Valtioneuvoston puolustusselonteossa (VNS9/2024) linjataan Suomen puolustuksen kehittämisen päälinjoja 2030- luvulle ulottuen. Selontekokaudella puolustusjärjestelmän kehittämisen ja ylläpidon painopisteet ovat maapuolustuksen uudistamisessa, meri- ja ilmapuolustuksen uusien järjestelmien käyttöönotossa sekä puolustusjärjestelmän integraatiossa. Aliupseeriliitto korostaa, että ratkaisevana tekijänä puolustuskyvyn varmistamisessa on puolustuksen pitkäjänteinen ja riittävä resurssointi. Resurssoinnissa on huomioitava puolustusvoimien muuttuneet tehtävät sekä Nato- jäsenyyden mukanaan tuomat velvoitteet. Resurssointia on tarkasteltava niin taloudellisten kuin työntekijämäärien kautta.

Aliupseeriliitto on hallituksen esityksen kanssa samaa mieltä, että puolustusbudjetin on mahdollistettava puolustuskyvyn pitkäjänteinen
ylläpito ja kehittäminen siten, että henkilöstö, toiminta, infrastruktuuri sekä materiaali-investoinnit ovat keskenään tasapainossa.

Talousarvioesityksessä on hallinnonalan henkilötyövuosimäärän kuvattu kasvavan noin 230 henkilötyövuodella vuoteen 2026 verrattuna. Määrän kasvu johtuu Nato-jäsenyyteen liittyvistä tehtävistä, VNS24 tehtävistä sekä eräistä määräaikaisista tehtävien päättymisistä. Aliupseeriliiton näkemyksen mukaan n.300 henkilötyövuoden lisäys ei ole riittävä etupainoisen henkilöstön lisäämisen näkökulmasta. Aliupseeriliitto haluaa tuoda esille, että samanaikaisesti

Aliupseeriliitto ry
Ratamestarinkatu 11, 7.krs
00520 Helsinki
050 336 4550 toimisto
toimisto@aliupseeriliitto.fi
LY: 0238477-3
www.aliupseeriliitto.fi

Puolustusvoimissa on avoinna noin 240 aliupseerin tehtävää. Avoimet tehtävät johtuvat osittain toimintamäärärahoista puuttuvasta henkilöstön palkkaukseen kohdennettavasta määrärahasta.

Ilmavoimien- ja merivoimien uusien suorituskykyjen ja samanaikaisesti vanhojen suorituskykyjen ylläpitäminen hetkellisesti selontekokaudella vaatii henkilöstömäärän kasvattamista 2027 merkittävästi enemmän kuin talousarvioesityksessä on esitetty. Puolustusvoimien tehtäviin ei voida pääsääntöisesti suoraan palkata henkilöstöä avoimilta työmarkkinoilta vaan rekrytoinnin jälkeen henkilöstö on myös koulutettava tehtävissä tarvittavien järjestelmien käyttöön ja huoltoon.

Hallinnonalan henkilötyövuosimäärä (14305 htv) on Aliupseeriliiton mielestä riittämätön. Aliupseeriliitto haluaa huomauttaa, että turvallisuustilanteen ollessa hyvin erilainen vuonna 2011 ennen Puolustusvoimien rakenneuudistusta oli henkilötyövuosimäärä talousarvioesityksessä huomattavasti korkeampi (15 900 htv). Vastaava taso mahdollistaisi tosiasiallisesti Puolustusvoimien tehtävien tehokkaan toteuttamisen.

Aliupseeriliitto haluaa nostaa myös esille, että talousarvioesityksessä esitetyt laadunhallinnan ja tuotosten vaatimukset suorituskykyisistä joukoista ja järjestelmistä kyetään toteuttamaan vain koulutetulla ja riittävällä henkilöstöllä. Kaikkiin talousarvioesityksessä esitettyihin kehittämishankkeisiin ja tuotoksiin tarvitaan merkittävä määrä osaamista ja henkilöstöä. Pelkästään henkilöstöä uudelleen kohdentamalla ei esitettyjä tavoitteita saavuteta.

Varusmiesten koulutusmäärät, kertausharjoitukset, runsaat lentotunnit niin NH90 kuin HN/F-35 sekä alusvuorokaudet vaativat koulutetun henkilöstön määrän kasvattamista. Aliupseeriliitto huomauttaa, että siirtymäkaudella lentokalusto vaatii normaalia enemmän huoltotoimintaan kykenevää henkilöstöä. Aliupseeriliitto haluaa erityisesti korostaa sitä, että kouluttajien määrää arvioitaessa ja tavoitetason ollessa 2.5/koulutusjoukkue, laskennassa huomioitaisiin ja ilmoitettaisiin vain peruskoulutettu henkilöstö. Kouluttavan henkilöstön määrää, joka pääosin koostuu aliupseereista, vahvuutta on kasvatettava koulutetulla ammattialiupseeristolla, jotta kykenemme huolehtimaan varusmiesten palvelusturvallisuudesta kaikissa tilanteissa

Laadunvarmennuksen yksi arvioitava elementti on palvelusturvallisuuden toteutuminen ja ainoastaan peruskoulutuksen saaneen henkilöstön käyttäminen laskennassa antaa todellisen kuvan kouluttajien määrästä. Aliupseeriliitto toteaa huolestuneen myös, että Puolustusvoimien toimintakertomusten 2023 (**2,9**), 2024 (**2,8**) ja 2025 (**2,7**) perusteella kouluttajien määrä/koulutusjoukkue on ollut jatkuvasti laskeva, mikä vaarantaa koulutuksen laadukkaan toteuttamisen.

Henkilöstövoimavaroja ollaan keskittämässä toimintavalmiuden ylläpitämiseen, asevelvollisten kouluttamiseen, uusien suorituskykyjen ylläpidon ja kehittämisen tehtäviin. Aliupseeriliitto nostaa esille erityisesti asevelvollisten kouluttamisen koska siitä muodostuu meidän sodanajan joukot sekä tuleva henkilökunta niin normaaliolojen kuin poikkeusolojen tehtäviin.

Aliupseeriliitto haluaa kiinnittää henkilöstövoimavarojen hallinnan osalta keskeisenä tekijänä sen, että valtioneuvoston puolustusselonteon 2024 kirjattujen 1500 henkilötyövuoden lisäys tulee toteuttaa kokonaisuudessaan uuden hallituskauden

ensimmäisinä vuosina 2027–2028. Aliupseeriliitto haluaa tässä yhteydessä nostaa esille, että peruskoulutetun aliupseerin saaminen joukkojen kouluttajaksi vie 1–2 vuotta riippuen hänen mahdollisuudestaan osallistua koulutusjärjestelmäänsä kuuluviin perustasonopintoihin. Näin ollen 2027–2028 rekrytoitu henkilö on täysimääräisesi käytettävissä 2030. Etupainoisella henkilöstönlisäyksellä mahdollistetaan talousarvioesityksessä esille nostettujen henkilöstövoimavarojen hallinnan tavoitteiden toteutuminen. Riittävä ja koulutettu henkilöstö mahdollistavat muuttuneiden tehtävien tuloksellisen hoitamisen. Henkilöstömäärän kasvattaminen mahdollistaa myös runsaiden (oto) tehtävien poistamisen tehtävänkuvauksista ja keskittymisen varsinaisiin päätehtäviin.

Talousarvioesityksessä esitetyistä 13 955 henkilötyövuodesta 590 on kohdennettu sopimussotilaille (sis. valmiussopimussotilaat). Sopimussotilaiden henkilötyövuosimäärä 4 % kokonaismäärästä on hyvä ja mahdollistaa tehokkaan rekrytoinnin toteuttamisen pysyviin Puolustusvoimien tehtäviin. Sopimussotilaiden määrä on lähes kaksinkertaistunut 2020- luvulla. Aliupseeriliitto haluaa kuitenkin muistuttaa, että kyseessä ovat harjoittelijatehtävät, joissa asevelvollisia pyritään tutustuttamaan puolustusvoimien tehtäväkenttään asepalveluksen jälkeen. Puolustusvaliokuntakin on myös todennut (PuVL/4/2023), ettei sopimussotilaiden määrän lisääminen ei poissulje tarvetta ammattihenkilöstön määrän kasvattamiseen. Laajentunut tehtäväkenttä huomioiden on selvää, että Puolustusvoimien koko henkilöstöä (siviilit, upseerit, aliupseerit ja muut henkilöstöryhmät) on perusteltua merkittävästi vahvistaa.

Sotilaallisen maanpuolustuksen menoissa tulisi rahoitusta kohdentaa myös sotakoulujen infran parantamiseen. Aliupseeriliitto pitää erittäin tervetulleena Maasotakoululle tehtävien rakennushakkeiden päätöksiä, mutta samaan aikaan myös muiden sotakoulujen tilojen käytettävyyttä niin koulutuksen kuin majoittumisen osalta tulee merkittävästi parantaa.

Muuttunut turvallisuustilanne haastaa myös ammattisotilaita. Psykososiaaliset kuormitustekijät töiden sisältöön ja töiden järjestelyyn liittyen ovat lisääntyneen merkittävästi Nato- jäsenyyden ja lisääntyneiden turvallisuustapahtumien myötä. Puolustusministeriön hallinnonalan talousarviossa tulee Aliupseeriliiton näkemyksen mukaan varmistaa aito mahdollisuus toteuttaa hallinnonalan tehtäviä riittävällä ja koulutetulla, osaavalla henkilöstöllä.

Mika Tiitinen
Puheenjohtaja

Tomi Malkamäki
Pääluottamusmies

Aliupseeriliitto ry
Ratamestarinkatu 11, 7.krs
00520 Helsinki

050 336 4550 toimisto
toimisto@aliupseeriliitto.fi

LY: 0238477-3
www.aliupseeriliitto.fi